

לא אמר כרבי אלעזר, שהמקור הוא מ"הן הקריבו?"

ומתריצין: קסבר, מפני טומאה נשרפה אותה החטאת ולא מפני אנינות, שלא היה כלל דין ודברים בין משה ואהרן על נושא האנינות.

דבי רבי ישמעאל תנא: פסול אונן אתיא בקל וחומר מבעל מום – ומה בעל מום שאוכל קדשים, ובכל זאת אם עבד בהם חילל אותם, אונן החמור ממנו, שאין הוא אוכל בקדשים, אינו דין שאם עבד חילל.⁽¹⁾

והיונין בה: ורבי אלעזר, מאי טעמא לא אמר כמו שאמרו לעיל, שהמקור שאונן מחלל עבודה נלמד מ"ומן המקדש לא יצא ולא יחלל", שמשמעותו כי אחר שלא יצא ועבד חילל!?

אמר לך רבי אלעזר: מי כתיב "הא אחר שלא יצא חילל"? שמה באמת גם כהן הדיוט שעבד באנינות אינו מחלל, אלא שהוצרך הכתוב להשמיענו שאפילו כהן גדול לא פוסל, שלא נאמר שמפני חשיבותו וקדושתו המיוחדת הוא פוסל כשעובד באנינות⁽¹²⁾.

עוד היונין בה: **ואידך**, הלשון הראשון, שלמד פסול אונן מ"ומן המקדש לא יצא ולא יחלל", מאי טעמא

עובד כי הוא אונן. ו"לא יחלל" אינה אזהרה אלא בלשון שלילה, שלא יצא כרי שלא תתחלל עבודתו. וראה ברמב"ן [ויקרא שם] שצידד כי כוונת לישנא קמא לפרש הפסוק כהרמב"ם על דרך שלילה, ודחה שגם לשון ראשון סבר ש"לא יחלל" הוא אזהרה, אלא שדקדק שאילו לא היה כהן הדיוט אונן מחלל עבודתו, לא היתה התורה מתירה לו לצאת מהמקדש ולהניחה. [ועיין עוד בפירושו לויקרא י, ו]. ובדעת הראב"ד הוכיח הגר"ח [על אתר] שאיסור יציאה אינו תלוי דיני כהן גדול, אלא אם נעשה בו מעשה ריבוי או משיחה, שאז אפילו אם דינו ככהן הדיוט אסור לצאת היינו כביאר הרמב"ן בסוגיין, שאיסור היציאה תלוי אם הוא ראוי לעבודה או לא. אך בכסף משנה משמע שהבין בכונת הראב"ד שאין איסור יציאה לכהן הדיוט משום שחייב לצאת ולהטמא ולהתאבל על קרוביו. [ובכך חלק הרמב"ם וסבר שיעשה חובתו אחר גמר העבודה]. ולדבריו אף אם כהן הדיוט יכל לעבוד אונן היה מותר לו לצאת. ואם כן אי אפשר לבאר את לישנא קמא כהרמב"ן.

1. מראיית הגמרא "אונן שאינו אוכל אינו דין שחילל" משמע שאיסור אכילת קדשים באנינות הוא מדיני אכילת קדשים ולא מדיני האנינות, כי אילו כל האיסור משום שגורם שמחה באנינות הרי אין מכך ראייה לחומר איסור אנינות בקדשים, ומגלן שמחלל. [ובשם הגר"ז ידוע שהוכיח ממקור האיסור "לא אכלתי באוני ממנו" שנאמר במעשר, ואילו הוא מדיני אנינות למה מזכירו בידיו בין דיני מעשר, ובהכרח שהוא מדיני מעשר וקדשים].

ובמקור ברין [ב, ד] דן אם אונן אוכל בקדשים הקרבים בבמה, וכל הנידון שייך רק אם האיסור לאכול הוא מדיני קדשים, ואונן הרי מותר לעבוד בבמה, ויתכן שהוקל דינו גם באכילת קדשי במה, אך אם האיסור הוא מדיני אונן לכאורה אין לחלק ולהקל בקדשי במה.

[וראה דברי רבינו חננאל בפסחים [לו א] שלמד ממה שאמרו בידיו מעשר שלא אכלוהו אונן, כי מדיני המעשר הוא ולא מדיני אונן, ולכן נחשב כלחם שאינו נאכל באנינות ואינו ראוי לצאת בו י"ח מצדה].

וראה בשטמ"ק [אות ג] שתמה על הסלקא דעתך בגמרא לעיל שאונן יפסל בבמה שהרי מן "המקדש" לא יצא נאמר בו, ותיריך דהוה אמינא שהפסוק מחדש שכהן גדול לא יצא אפילו מהמקדש, אך להדיוט יהיה פסול גם בבמה, וצריך עיון אם ס"ד שהיה פסול מצד העבודה.

אכן מה שנקטנו בפשטות שאונן כשר בבמה, לכאורה אינו נכון שהרי רש"י כתב [בד"ה וירושב] שלרב משרשיא "לא משכחת בו היתר בבמה". אולם להלן [בע"ב] מוכח שגם לרב משרשיא אונן כשר בבמה, שהרי למד פסול אונן מירושב, ודיו להיות כירושב שכשר בבמה. וצריך לפרש שכונת רש"י לומר מפני מה נחלק רב משרשיא על לימוד זר מאונן – והיינו שהלומד מאונן סבר שפסולו כתוב בקרא, ואם כן ראוי שיפסול גם בבמה – אך רב משרשיא עצמו סבר שכשר בבמה כירושב.

12. רש"י פירש [בד"ה מין] שלא נאמר שכהן גדול אינו צריך לצאת כי אינו מחלל – ומשמע שהדיוט צריך לצאת כי הוא מחלל. אלא הכוונה לומר שאפילו כהן גדול אינו מחלל, והוצרך להשמיענו זאת, שלא נאמר שכהן גדול מתוך חשיבותו וקדושתו הוא מחלל באנינותו, ותמוה, שהרי לולי הדקדוק של הלשון הראשון ש"אחר מחלל" אין מקור לפסול אונן, ומהיכי תיתי לחדש פסול שכהן גדול יחלל מצד קדושתו.

והרמב"ן בפירושו על התורה [ויקרא כא יב] פירש, שרבי אלעזר למד ש"לא יחלל" אינו בדרך שלילה שאם עבר לא יחלל, אלא איסור שלא יצא כהן גדול מהמקדש באמצע העבודה כי בכך הוא מחלל את המקדש, ואם כן אין מכך ראייה שכהן הדיוט אונן מחלל עבודתו. [כי אף שלא הוזהר על חילול כי אינו עובד, אין ראייה שאם יעבוד יחלל]. והיינו כדעת הבה"ג [הובא בסהמ"צ שורש ה] ש"לא יחלל" אזהרה היא, ו"לא יצא" תלוי ב"לא יחלל", דהיינו שאיסור לא יצא אינו אלא בזמן שמותר לעבוד. וראה בהשגת הראב"ד בפ"ב מביא"מ ה"ו שמותר להדיוט לצאת, [וראה רמב"ן בסהמ"צ שם].

אך **הרמב"ם** [בסהמ"צ שם ול"ת קסה, ובפ"ב מביא"מ ה"ה] נקט שלא יצא היא אזהרה בין לכה"ג ובין לכהן הדיוט, ולכן נקט שגם בזמן שאינו עובד אינו יוצא עד שתגמר עבודתו שהחל בה, [כי האזהרה נאמרה רק בשעת עבודה, אף שאינו

שלא היו לה אוכלים, משום שהיו אוגנים. ובשעה שקצף משה ושאל את אהרן ובניו: מדוע לא אכלתם את החטאת? ענו לו, שלא אכלו אותה מפני היותם אוגנים, ולא פירטו בדבריהם אם כוונתם שהקריבה באנינות, או שלא אכלוה מחמת אנינות. ולפיכך חזר משה ושאל, האם כוונתכם לומר שעברתם והקרבתם את החטאת באנינות ונפסלה בכך, ולכן שרפתם אותה? וענה לו אהרן: וכי הם הקריבוהו? אני הקרבתי, והיה הקרבן כשר, אלא שלא היינו יכולים לאוכלה מחמת שהיינו אוגנים, ולכן שרפנוהו! ומוכח משאלתו של משה, שאסור לאונן להקריב קרבן⁽²⁾.

ונמה שהוצרך ללמוד מקל וחומר שאונן פוסל בעבודתו, אף שמשאלת משה "שמא הקרבתם אוגנים" משמע שעבודתו מתחללת, משום שאפשר לפרש ששאלתו של משה היתה שמא עברתם והקרבתם אותה באנינות, וטעיתם לחשוב שהקרבן נפסל בכך, ובאמת אינו נפסל. ולפיכך הוצרך לקל וחומר לפוסלו.

ומקשינו: כיצד יתכן ללמוד דין אונן מהצד השוה של בעל מום וזר? והרי איכא למיפרך, מה להצד השוה שבהו, שכן לא הותרה מכללו. שבעל מום וזר אסורים בעבודה בכל הקרבנות, ולא הותר איסורן אצל שום אדם. תאמר באונן, שהותר איסורו אצל כהן גדול, שמוותר להקריב כשהוא אונן?

ומתריצין: טמא יוכיח, שעל אף שהותר מכללו לעבוד בקרבן ציבור, הרי הוא מחלל בעבודתו בשאר הקרבנות⁽³⁾.

ודחינן: מה לבעל מום, שפסולו חמור שכן עשה בו קריבין כמקריבין, שהמום פוסל בין בקרבנות הקריבים ובין בכהנים המקריבין, תאמר באונן, שאין בו חומרא שכזאת?

ומתריצין: זר יוכיח, שפוסל למרות שאין בו את החומרא של "קריבין כמקריבין"!

ופרכינן: מה לזר, שפסולו חמור, שכן אין לו תקנה, שהרי הוא פסול לעבודה לעולם, תאמר בכהן אונן שיש לו תקנה למחר משתגמר אנינותו?

ומתריצין: בעל מום יוכיח, שיש לו תקנה כשיעבור ומומו ובכל זאת הוא פוסל.

וחזר הדין. לא ראי זה כראי זה, ולא ראי זה כראי זה. הצד השוה שבהן שהן מוזהרין מלעבוד בקדשים, ואם עברו חיללו אותם. אף אני אביא אונן, שמוזהר מלעבוד, ואם עבד, חילל!

והוינן בה: היכן מוזהר אונן מלעבוד? אילימא משום שדרשו מ"ומן המקדש לא יצא ולא יחלל", שמשמעותו, שכהן אחר שלא יצא אלא עבד כשהוא אונן, חילל. אם כן למה הוצרך כלל לפסול אונן מקל וחומר? והרי חילול – בגופיה של הפסוק כתיב ביה!

ומתריצין: אלא, אזהרה לאונן נלמדת מ"הן הקריבו". וקסבר מפני אנינות נשרפה אותה חטאת.

2. הגרעק"א תמה למה הוצרכה הגמרא להעמיד את הלימוד לאזהרה מ"הן הקריבו" כמאן דאמר "מפני אנינות נשרפה", והרי גם למאן דאמר מפני טומאה נשרפה, מוכח משאלת משה שאסור לעבוד באנינות, כי סבר שטעו מפני האזהרה ובאו לידי שריפה. וראה תשובתו בהערה 2 לתוס' ד"ה והיכן.

ובפשטות הביאור כדברי תוס' [ד"ה קסבר] שכל עוד לא נודע המקור לפסול אונן אין לפרש את שאלת משה שמא טעו באזהרה, אלא שאל על טומאה, ואמר לו אהרן בניחותא שעדיין הוא יום ואינם יכולים לאכול באנינות, ואין ראייה לאיסור עבודה באנינות. אבל למאן דאמר "מפני אנינות נשרפה" אי אפשר לפרש כך, שהרי גם בלילה אסורים לאכול ולמה אמר "הן היום", ובהכרח שמשא שאל על טעותם, ואהרן ענה בלשון תמיחה "וכי הם הקריבו והלא הם אוגנים", ומוכח שאונן אסור להקריב.

וראה בנודע ביהודה [סוף קמא בשו"ת אחרון חביב לבנן] שתמה על הרמב"ם שפסק [פ"ב מביאי"מ ה"ז] כתנא דבי רבי

3. הגרי"ז דקדק מרש"י [בר"ה טמא] שהוכיחו רק מטומאה בקרבן ציבור, כי בו הטומאה הותרה, ולא הוכיח מקרבן פסח שקבוע לו זמן, כי בו הטומאה נדחית, ודיחוי אינו נחשב להותר מכללו.

וראה להלן [כב ב] שנחלקו תוס' [ביומא נ א] והרמב"ם [פ"ד מביאי"מ] אם בכל דיחוי טומאה בציבור צריך ריצוי ציץ, ואם רק על ידי ציץ מרצה הקרבן, ודאי שאין הוכחה מטומאה דחוייה, כי בשאר פסולין אין ריצוי ציץ ולכן אינם נדחים, אך אין פסול טומאה קל מהם אלא משום ריצוי.

ודחינן: **מה לטמא**, שהוא חמור, שכן הוא מטמא אחרים, תאמר באונן שאינו פוסל אחרים?
ומתריצין: **הנך**, בעל מום זור, **יוכיחו** שהם מחללים אף על פי שאינם פוסלים אחרים!

ואם תפרוך, **מה ליושב** שפסולו חמור יותר, שכן יושב פסול לעדות, עדיין אפשר להוכיח מיושב תלמיד חכם, שכשר לעדות אפילו בשיבה.

ופרכינן: **מה לשם "יושב"**, שכן פסול לעדות במי שאינו תלמיד חכם?

ומתריצין: רב משרשיא מהחומרא של "שם יושב", **לא פריך!**

ואם תימצי לומר פריך, אתיא אונן מיושב ומחדא מהנך [מבעל מום, או זר, או טמא] בצד השוה. כי באלו אין את החומרא של "שם יושב".

שנינו במשנה: **אונן — פסול.**

אמר רבא: לא שנו אלא בקרבן יחיד. אבל בקרבן

ועדיין מקשינן: **ולפרוך, מה להצד השוה שבהן**, בזר ובעל מום וטמא, **שכן לא הותרו מכללן אצל כהן גדול בקרבן יחיד**, תאמר באונן, שהותר מכללו בקרבן יחיד אצל כהן גדול?⁽⁴⁾

ומתריצין: **שם טומאה מיהא אישתראי**. שהרי הותר הטמא בקרבן ציבור, ולפיכך טמא יוכיח, שהותר מכללו, ומחלל בעבודתו.⁽⁵⁾

רב משרשיא אמר: אתיא דין זה שאונן מחלל בעבודתו בקל וחומר מיושב —

4. רש"י פירש [בד"ה לא הותר] שאונן הותר מכללו אצל כהן גדול, וראה **במשנה למלך** [פ"ג מאבל ה"י] שדן אם כהן הדיוט אונן עובד ואוכל ברגל, **ובעולת שלמה** הוכיח מכאן שאינו אוכל, כי אם כן מצינו שהותר מכללו גם בהדיוט, ולכאורה תמוה שהרי במו"ק [יד:] אמרו שכהן גדול עובד כשהוא אונן כי כל השנה כרגל אצלו, ומטעם זה יעבוד גם הדיוט ברגל.

הנה דין כהן גדול אונן מפורש בהוריות [יב ב] שעובד ואינו אוכל, ונפסק ברמב"ם [פ"י ממעה"ק ה"כ, וראה **במשנה למלך** פ"ב מביא"מ ה"ו שדן אם מן התורה יכול גם להתחיל בעבודה או רק לגומרה]. **ובתוס' רי"ד [מ"ק שם]** נקט שאיסור אכילת קדשים הוא מדיני אנינות, אלא שכה"ג נחשב כרגל רק להקרבן ולא לענין אכילה. **ובזכר יצחק** [מד] ביאר טעמו, כי רק בעבודה יש חילוק בגדים בין כה"ג להדיוט, אך באכילה אין חילוק ביניהם, וגם אצל כה"ג אינו כרגל. וראה **אור שמו** [פ"ב מביא"מ ה"ח] שתמה על חילוק זה.

אולם **במנחת יצחק** [רסד כט] **ובחייושי הגר"ח** [למ"ק שם] הוכיחו ממה שפרש"י שם שכהן גדול כרגל בכל השנה שהרי מקריב קרבנותיו באנינות, ולא נקט שעובד עבודה באנינות, כי יש חילוק בין אכילת קרבנות שנאסרה באנינות מדיני אכילת קדשים, ואיסור זה קיים גם ברגל שאין בו דיני אונן, לבין פסול אנינות שלא התחדש כלל בעבודת כהן גדול, והראיה משילוח קרבנותיו כי מה שאונן אינו משלח הוא מדין אנינות. והיינו שאין דין כהן גדול דוחה אנינות, אלא שלא התחדש בו פסול זה לגבי עבודה. וראה **בזכרון שמואל** [ס"ס לד, ועי' להלן יז ב הערה 3].

5. רש"י הקשה למה לא אמרו ששם זרות הותר בבמה, וכתב שלא נחשב כ"הותר" שהרי מעולם לא נאסר. וראה להלן [סח ב] דמקשינן "ונילף בממה" שהזר כשר בה, וכי תימא בממה לא יליף ופירש שם רש"י ש"במה כחול היא לגבי מקדש", ויתכן שזו כוונתו בסוגיין, שלא נאסר בה זר מעולם כי אין דיניה כדיני המקדש. וראה בהערה לתוס' [ד"ה שכן].

אמנם **מהרי"ט אלגאזי** [על הלכות בכורות לרמב"ן פ"ה אות מ] כתב בשם רש"י ותוס' שזר נחשב הותר מכללו לגבי איסורו לעבוד במקדש, ורק אינו מותר מכללו כטמא שהותר אפילו במקום שנאסר [כתירוץ השני בתוס'], ולכן לא מתריצין שמצינו זר שהותר מכללו.

ולכאורה נמצא שגם זר היה ראוי להאסר בבמה לולי הותרה בה זרות מקרא [בת"כ אחרי ט ז] ולכן נחשב הותרו כ"הותר" מכללו. וכן משמע ממה שהוצרכה הוראת שעה להתיר זרות לגדעון כשהקריב בבמה [ראה בתמורה כח ב ובע"א הערה 4].

אך מקושת תוס' מוכח שלדעת רש"י זר לא היה ראוי להאסר משום שאין פסול זרות אלא מדיני המקדש. כמבואר בהערה 4 לתוס', ואינו יכול ליישב כתוס' שה"הותר מכללו"

טומאה] לגבי היתר זר בבמה, שלא נחשב הותר מכללו כי לא נאסר מעולם, ומה איכפת לן שאנינות אסורה בהדיוט.

וצריך לומר שהותר מכללו אינו דוקא באופן שהותר האיסור אחר שחל, אלא בכל אופן שהיה ראוי לחול והפקיעתו התורה נחשב כהותר, אך מצד האיסור בעלמא לא היה ראוי לחול, אלא רק כאיסור מחודש של זרות בבמה, אין היתרו נחשב כהותר מכללו. ועיין **בבבא אברהם** [ח"ג א] באורך.

אם נאמר ששם זרות הותר בבמה, וכתב שלא נחשב כ"הותר" שהרי מעולם לא נאסר. וראה להלן [סח ב] דמקשינן "ונילף בממה" שהזר כשר בה, וכי תימא בממה לא יליף ופירש שם רש"י ש"במה כחול היא לגבי מקדש", ויתכן שזו כוונתו בסוגיין, שלא נאסר בה זר מעולם כי אין דיניה כדיני המקדש. וראה בהערה לתוס' [ד"ה שכן].

אמנם **מהרי"ט אלגאזי** [על הלכות בכורות לרמב"ן פ"ה אות מ] כתב בשם רש"י ותוס' שזר נחשב הותר מכללו לגבי איסורו לעבוד במקדש, ורק אינו מותר מכללו כטמא שהותר אפילו במקום שנאסר [כתירוץ השני בתוס'], ולכן לא מתריצין שמצינו זר שהותר מכללו.

ולכאורה נמצא שגם זר היה ראוי להאסר בבמה לולי הותרה בה זרות מקרא [בת"כ אחרי ט ז] ולכן נחשב הותרו כ"הותר" מכללו. וכן משמע ממה שהוצרכה הוראת שעה להתיר זרות לגדעון כשהקריב בבמה [ראה בתמורה כח ב ובע"א הערה 4].

אך מקושת תוס' מוכח שלדעת רש"י זר לא היה ראוי להאסר משום שאין פסול זרות אלא מדיני המקדש. כמבואר בהערה 4 לתוס', ואינו יכול ליישב כתוס' שה"הותר מכללו"

אלא אם כן קשה שהרי אין זה "הותר" מכללו, אלא לא נפסל כלל באנינות לעבודה. וכמו שכתב רש"י [בד"ה שם

הוא בין בכהן הדיוט ובין בכהן גדול, ולא יוצא הכתוב ממשמעותו!

ב. ותותר טומאה אצל כהן גדול בקרבן יחיד מקל וחומר – ומה אנינות החמורה, שלא הותרה אצל כהן הדיוט אפילו בקרבן צבור, הותרה אצל כהן גדול אפילו בקרבן יחיד, טומאה הקלה, שהותרה אפילו אצל כהן הדיוט בקרבן צבור [שהרי בקרבן ציבור הותרה טומאה בסתם, ולא חילק הכתוב בין כהן הדיוט לכהן גדול] – אינו דין שהותרה אצל כהן גדול בקרבן יחיד?

וכן יש לדרוש להפך –

ג. ולא תותר טומאה אצל כהן הדיוט בקרבן צבור מקל וחומר – ומה אנינות הקלה, שהותרה אצל כהן גדול אפילו בקרבן יחיד, לא הותרה אצל כהן הדיוט, ואפילו לא בקרבן ציבור. טומאה החמורה ממנה, שלא הותרה אצל כהן גדול בקרבן יחיד, אינו דין שלא תותר בכהן הדיוט בקרבן ציבור!?

ואם כך תדרוש בקל וחומר ותוציא ממשמעות סתמא דקרא לא תדע כיצד לדרוש, שהרי יש

צבור מרצה כהן הדיוט כשהוא אונן לכתחילה, קל וחומר מטומאה –

מה טומאה החמורה, שלא הותרה מכללה אצל כהן גדול בקרבן יחיד, הותרה מכללה אצל כהן הדיוט בקרבן צבור. אנינות, הקלה מטומאה, שהותרה מכללה אצל כהן גדול בקרבן יחיד, אינו דין שהותרה אצל כהן הדיוט בקרבן צבור! (6)

מתקיף לה רבא בר אהילאי לרבא: הרי בפשטות משמעות הכתוב היא, שאונן אסור בעבודה בין בקרבן ציבור ובין בקרבן יחיד, שהרי לא חילק בו הכתוב. ואם באת ללמוד בקל וחומר ולהוציא את הפסוק מפשטו, הרי יש לך ללמוד בקל וחומר גם על יתר הדינים של אונן וטמא, וכך תלמד:

א. לא תותר אנינות אצל כהן גדול בקרבן יחיד (7) מקל וחומר – ומה טומאה הקלה, שהותרה אצל כהן הדיוט בצבור, לא הותרה אצל כהן גדול בקרבן יחיד. אנינות החמורה, שלא הותרה אצל כהן הדיוט בקרבן צבור, אינו דין שלא תותר אצל כהן גדול בקרבן יחיד!

אלא בהכרח, משמעות הכתוב היא שהיתר האנינות

הותרה בציבור, ולהיתר אין צריך ריצוי ציץ. [וראה תוס' יומא ו ב ד"ה אמר, ונודע ביהודה תנינא א"יח פ].

ובתוס' [ד"ה אבל] נקטו כי היתר הטומאה בציבור חל רק על ההקרבה ולא על הבשר לאכילה, ולפי המבואר כאן, נמצא דהיינו אף אם טומאה הותרה בציבור, היינו משום שהיתר חל בלי ריצוי ציץ ולכן שוה דין טומאה לאנינות, אך בטומאה הנדחית בריצוי ציץ יתכן להיתר אף את הבשר. אך בתוס' ביומא [ו א] משמע להיפך, שאם טומאה נדחית אין היתר לבשר, אך אם הותרה נחשב שקרב הקרבן בטהרה וגם הבשר מותר באכילה, וראה בהערה 9 לתוס' בהרחבה.

עוד נמצא לפי יסוד התוס' שקרבן ציבור הבא בטומאה או באנינות אינו מותר באכילה, והוא חמור מהקרבת כהן גדול אונן שאף על פי שהוא אינו אוכל, אחרים אוכלים ממנו. [וראה להלן צט. שלמדו מכה"ג אונן לטמא בקרבן ציבור, ויש לומר שלמדו קל וחומר שאם כהן גדול אונן אינו חולק כל שכן טמא בקרבן ציבור].

7. לכאורה תמוה איך סלקא דעתא לאסור אנינות בקרבן יחיד של כהן גדול, והרי אהרן הקריב ביום השמיני למילואים כמה קרבנות יחיד.

וראה רמב"ן [ויקרא י, יט] שבאמת כל קרבנות אותו היום הוקרבו קודם שנעשו אוננים, והגידון בחטאת הציבור שנשרפה רק משא ומתן של הלכה היה, אולם לא נעשה כלום בעת האנינות. [אך בדברי רש"י הבין שנעשו באנינות, וראה דבריו שם פסוק ו].

במנחות אינו קולא באיסור, שהרי פירש במנחות שם ש"ש בה צד קל". וראה הערה 5 לתוס'.

ב. במקור ברוך [ב] דרוק שלא הוקשה לרש"י אלא מזרות ולא מבעל מום, והעלה מכך שבעל מום פסול בבמה אפילו בזר, כי מאחר שזר כשר לשמש בבמה מום פסול בו, ואינו פסול בכהן דוקא. וראה מה שהבאנו לעיל [עמוד א הערה 3] לגבי זר טמא בבמה, ולכאורה לטעם שעבודת זר אינה עבודה, לא שייך בה פסול טמא ובעל מום, ואילו לטעם תוס' ביבמות ש"בני אהרן" הוזהרו על טומאה ולא זרים, יתכן שמום יפסול גם בזר. ולטעם של הכסף משנה שאין פסולי טמא אלא במי שראוי לעבודה, טומאה בזר תפסול בבמה, אך במום יש להסתפק.

וראה אבן עזרא [ויקרא כא כד] על הפסוק "כל איש אשר בו מום וגו' וידבר משה אל אהרן ואל בניו ואל כל בני ישראל", ופירש "שלא יזבח להם שלמים בלי מום ולולי הקבלה" וביאר המשך חכמה כוונתו ש"גם ישראל השוחט לא יהיה בעל מום, אך זה שלא כמו ששינוי להלן [לא:]: שכל הפסולין ששחטו שחיתתן כשרה". וכתב ליישב שהכוונה לפסול זר בעל מום בבמה, כדמוכח בסוגיין שאין כהונה בבמה ויש פסול מום בבמה, ע"ש.

6. הגר"ז הקשה לפי דעת הרמב"ם [פ"ד מביא"מ ה"ז] שטומאה דחיה בציבור רק על ידי ריצוי ציץ, איך שייך ללמוד קל וחומר מטומאה לאנינות שאין בה ריצוי ציץ. ולכאורה מוכח כמו שצידידו תוס' ביומא [צו ב] שרבא טובר טומאה